

ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS
3 EUROPOS SĄJUNGOS PARAMOS SKYRIAUS VEDĖJA
JURGITA PUGAČIAUSKAITĖ-BUTRIMIENĖ

KOMANDIRUOTĖS Į BRIUSELĮ (BELGIJA) ATASKAITA

2020-02-19 Nr. 3PR-22
Vilnius

1 klausimas. Darbotvarkės pristatymas.

Pirmininkaujantis posėdžiui išsamiai pristatė darbotvarkę, kuriai buvo pritarta be darbo grupės narių išsakytų papildymų.

2 klausimas. Jungtinės kovos su sukčiavimu strategijos pristatymas (DG REGIO-DG EMPL-DG MARE)

EK atstovas Joy Kacelenbogen pristatė, kad Jungtinė kovos su sukčiavimu strategija (toliau – Strategija), apima REGIO, EMPL ir MARE programas. Strategija paskutinį kartą buvo atnaujinta 2019 m. gruodžio mėn., 2020–2025 m. laikotarpiui, tačiau būtina atnaujinti ir prie Strategijos esantį veiksmų planą. Nors tai yra EK dokumentas, už kai kuriuos veiksmus atsakingos valstybių narių valdžios institucijos. Taigi, norint sėkmingai bendradarbiauti kuriant programas, apsaugančias ES finansinius interesus nuo sukčiavimo būtina tiek EK tiek, valstybėms narėms šiuo klausimu dirbti sinergiškai. Pranešėjas teigė, kad veiksmų plane numatyta keletas punktų, kuriais EK tikisi valstybių narių imsis iniciatyvų ir toliau tobulinti sukčiavimo prevenciją ir atvejų nustatymą. Dabartinėmis derybų ir naujų 2021–2027 programų patvirtinimo sąlygomis šie veiksmai yra labai svarbūs ir savalaikiai. Pranešėjas pabrėžė, kad veiksmingų ir proporcingų kovos su sukčiavimu priemonių nustatymas yra neatsiejama tvirtos valdymo ir kontrolės sistemos dalis. Nulinė tolerancija (*Zero tolerance*) sukčiavimui ir korupcijai, turėtų būti aiški siekiamybė kiekvienai valstybei narei. Pranešime buvo akcentuota, kad kovos su sukčiavimu priemonės turi būti - proporcingos ir efektyvios. Tinkama sukčiavimo prevencijos sistema, turi būti integrali tvirtos valdymo ir kontrolės sistemos dalis, apimanti visas kovos su ciklo fazes, tokias kaip, prevencija, aptikimas, korekcija (ištaisymas). Neigiamas sukčiavimo poveikis pasireiškia tuo, kad yra daroma finansinė žala fondų efektyvumui ir veiksmingumui, žala reputacijai ES ir valstybėms narėms, kenkia piliečių pasitikėjimui, todėl būtina stiprinti kovos su sukčiavimu strategiją bei valdymo kokybę. Taip pat buvo pristatyti EK atlikti darbai susiję su Strategijos atnaujinimu ir pakeitimais 2018-2019 m. (atlikta veiksmų plane numatytų veiksmų peržiūra, bendradarbiaujant su atsakingais direktoratais bei OLAF). Taip pat buvo pristatyta 2020-2025m. jungtinio veiksmų plano struktūra, pabrėžta, kad EK ir valstybės narės turėtų bendrai dalintis atsakomybe dėl veiksmų numatytų veiksmų plane, EK pasirengusi padėti stiprinant valstybių narių gebėjimus kovojant su sukčiavimu, teikti metodinę pagalbą, identifikuojant ir valdant sukčiavimo rizikas. Pranešime taip pat detalios pristatytos veiksmų plane šalims narėms numatytos įgyvendinti prevencinės priemonės – e-video mokymų modulis, skirtas suprasti kas yra sukčiavimas, kaip jį identifikuoti, kokias priemones taikyti ir t.t., o-line'nis gebėjimų stiprinimo įrankių rinkinys, kuris skirtas ekspertams kaip praktiškai atpažinti sukčiavimo

atvejus, pasisemti gerųjų praktikų ir pan. Pranešėjas taip pat pristatė EK sukurtą ir nuolat tobulinamą IS įrankį „Arachne“, kuris skirtas rizikų valdymui identifikuojant rizikingus pareiškėjus ir paramos gavėjus. Šalys narės buvo raginamos ties einamuoju laikotarpiu, tiek ateityje kurti ir tobulinti Nacionalines kovos su sukčiavimu strategijas, analizuoti rizikas, taikyti efektyvias prevencijos priemonės, įtraukti išorės ekspertus, tyrėjus ar kitų sričių specialistus, kurie galėtų padėti atpažinti sukčiavo atvejus ir padėti ateityje užkirsti kelią tokių atvejų pasitaikymui. Taip pat buvo pabrėžta skaidrumo svarba administruojant fondų lėšas bei raginama ieškoti inovatyvių piliečių įtraukimo ir informavimo galimybių. EK nusimačiusi veiksmų plane šiuos iššūkius ir užduotis: didinti supratimo lygį bei žinias apie sukčiavimą (susitikimai su įvairių sričių ekspertais, bendradarbiavimas su akademikais, konsultantais, dalijimasis informacija su šalimis narėmis; teikti pagalbą tobulinant vidines procedūras (pateikti rekomendacijas personalui, įskaitant informaciją apie bendradarbiavimą su EPPD, pagrindinio reikalavimo N 7 kontrolinio sąrašo sukūrimas, personalo ir valstybių narių mokymo pasiūlymų peržiūra).

3 klausimas. Tarptautinių praktikų tinklo atnaujinimas (ERD/CF SCO)

Pranešėjas pateikė trumpą ekspertų/praktikų veiklos apžvalgą: 5 susitikimai nuo 2018 m.: Briuselis (2018 m. Lapkričio mėn.), Viena (2019 m. Kovo mėn.), Valensija (2019 m. Liepos mėn.), Malta, 2019 m. Rugsėjo mėn.), Helsinkis (2020 m. Sausio mėn.); Nariai: vadovaujančiosios institucijos ir koordinavimo įstaigos iš 26 valstybių narių; Audito institucijos reguliariai dalyvaus nuo kito posėdžio (Lisabona, 2020 m. Balandžio 23 d.). Pagrindinis grupės tikslas - sudaryti sąlygas keistis nuomonėmis ir idėjomis dėl supaprastintų išlaidų būdų ir metodų (SCO). Pagrindinės šios darbo grupės kryptys: keitimasis gerąja praktika atliekant apklausas (pvz., privalomumas naudoti SCO, „gold plating“, ex ante vertinimas ir kt.); Identifikuoti pagrindines diegimo problemas ir sprendimus (pvz., vienkartinės sumos „lump sum“ naudojimas, programos „Horizontas 2020“ SCO taikymas); SCO žemėlapiu valstybėse narėse sudarymas; darbas su praktiniais skaičiavimo metodų pavyzdžiais (pvz., biudžeto projektuose, eksperto sprendimuose); nuostatų po 2020 m., įskaitant SCO pasiūlymų rengimą aptarimas pagal 88 str. CPR projektą; mainų skatinimas.

Pranešėjas pateikė grupės veiklų pavyzdžius 2019 m.: sudarytas pagrindinių problemų ir sprendimų žemėlapis; kartu su auditoriais peržiūrėti 5 šalių narių gerųjų praktikų pavyzdžiai.

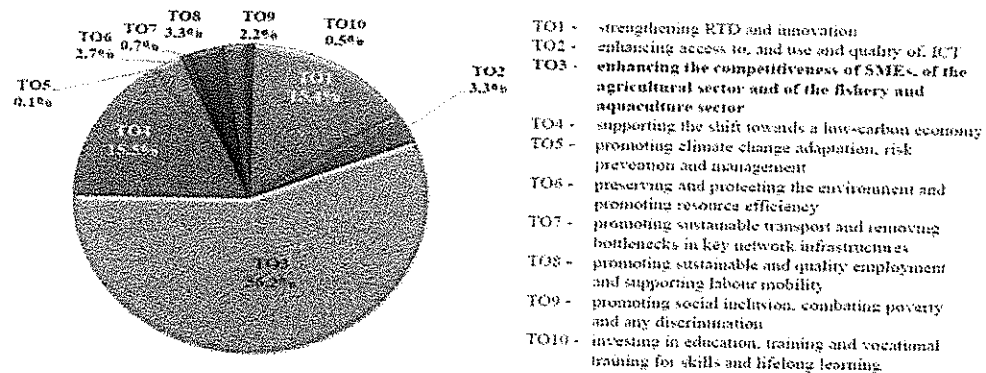
Darbo grupės nariai buvo informuoti, kad 2020 m. yra suplanuoti: 45 Regio-TAIEEX bendradarbiavimo vizitai/seminarai; numatyta nustatyti tikslesnį mokymų poreikį; speciali SCO sesija techninio seminaro metu numatyta 2020 m. kovo 5 d.; peržiūrėtos ir paskelbtos atnaujintos SCO rekomendacijos; numatytas SCO skatinimas pagal kitas Sąjungos politikos kryptis. Valstybėms narėms 2020 m. rekomenduojamas - SCO koordinavimas nacionaliniu lygmeniu, specialiose darbo grupėse; informacijos apie neaiškius aspektus / klausimus rinkimas ir gebėjimų stiprinimo veiksmų poreikių nustatymas; audito institucijų įtraukimas ir darbo grupių įsteigimas laikotarpiui po 2020 m.; detalių / praktinių atvejų rinkimas, analizė ir sklaida.

4 klausimas. Metinė finansinių priemonių suvestinė.

GD REGIO atstovas Krzysztof Kasprzyk pristatė pagrindines metinių finansinių priemonių suvestinių išvadas pagal CPR 46 straipsnį. Išsamiai su ataskaita galima susipažinti adresu - https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thesfunds/fin_inst/pdf/summary_data_fi_1420_2018.pdf.

ESIF Highlights – end of 2018

- 24 Member States using financial instruments (FIs)
- All ESI Funds, 10 thematic objectives

3

DG REGIO atstovas pasidžiaugė, kad vis daugiau valstybių narių naudojami finansinėmis priemonėmis, jos įgyvendinamos sėkmingai ir veiksmingai. Taip pat paragino pradėti analitinį darbą vertinant poreikius finansines priemones taikyti naujoje finansinėje perspektyvoje 2021-2027 m.

5 klausimas. Naujienos apie SFC.

Komisijos atstovas pristatė patirtį, bei „išmoktas pamokas“ įgyvendinant SFC2014, bei planus projektuojant SFC2021. Pagrindinės žinutės kurios buvo pristatytos darbo grupės nariams: Dėl struktūruotų duomenų: atlikus sisteminius atnaujinimus struktūrizuotų formų turėjimas leidžia geriau įvertinti ir stebėti veiklos programas, mažina klaidų tikimybę ir pagerina duomenų kokybę bei leidžia sukurti atvirų duomenų portalą. SFC2021 strategija - laikykis struktūrizuotų duomenų sistemos. Dėl SFC palaikymo portalo: SFC palaikymo portale, pateiktos išsamios vartotojo instrukcijos, kurių naudojimas sumažina palaikymo skambučių / el. laiškų skaičių, sumažėjo mokymų skaičius. SFC2021 strategija: išlaikyti ir tobulinti SFC palaikymo portalą. Dėl šalių narių kontaktinių asmenų: valstybių narių valdžios institucijoms suteikiama daugiau autonomijos tvarkant vartotojus, tai sumažina konsultacijų poreikį. Dėl SFC2021 strategijos: laikytis ir tęsti tokią strategiją. Dėl skundų ir sunkumų tvarkant dideles lenteles SFC2021“ strategija: tobulinti. Bus ieškoma variantų, kurie įgalintų duomenų kopijavimą iš „Excel“, daugelyje lentelių numatytas duomenų eksportavimas į „Excel“, numatytas automatinis duomenų įkėlimas naudojantis žiniatinklio paslaugomis, bus mažinamos duomenų lentelės (susijusios su struktūrizuotais duomenimis) ir kt. Taip pat yra numatyti tobulinti „paieškos“ funkcionalumą, „snapshots“ bei spausdinimo funkcijas. Tvirtinimo eigos funkcijas numatoma palikti ir kolkas netobulinti, saugos modelį tobulinti pagal poreikį ir teisinės bazės pasikeitimus. 2020 m. liepos-gruodžio mėn. numatyti šie darbai: „SFC2021“ pagrindinis biuras bus pasirengęs neformaliai partnerystės susitarimui; valstybių narių kontaktinių asmenų skyrimas naujam laikotarpiui (visi fondai); suteiktos galimybės priskirti CCI; parengti struktūrizuoti dokumentai, pagrįsti reglamento projektu; parengtos SFC2021 automatinio patvirtinimo taisyklės su apribojimais ir kt.

6 klausimas. 2019 m veiklos apžvalga.

EK pristatė 2019 m. veiklos apžvalgos santrauką. Paminėjo, kad visi priimti sprendimai dėl programų buvo priimti ir išsiųsti kiekvienai VN. Sprendimai dėl atitinkamų programų taip pat patalpinti SFC sistemoje. Nebuvo galima atlikti 4 veiklos rezultatų peržiūros nes nebuvo audito išvadų dėl stebėsenos sistemos ir stebėsenos duomenų.

Lentelėje pateikiami duomenys apie įgyvendinamas ir neįgyvendinamas programas ir prioritetus.

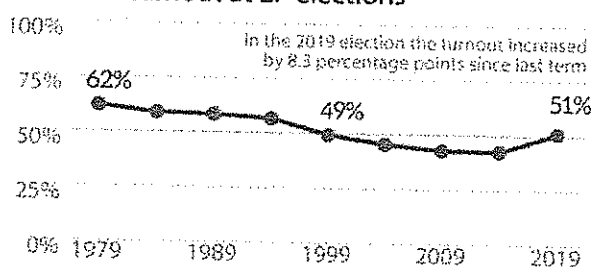
	Įgyvendinamos	Neįgyvendinamas	Iš dalies įgyvendinama		Nebuvo vertinama
			įgyvendinamas	neįgyvendinamas	
Programų skaičius	128	3	164		4
Prioritetų skaičius	594	6	656	384	28

Pagal turimus duomenis per visus fondus buvo paskirstyta 15,9 milijardo eurų (iš viso 21,9 milijardo eurų su nacionaliniu įnašu) galutinai paskirta įgyvendinamiems prioritetams. Dar liko nepaskirstyta 3,6 milijardo eurų (5 milijardai eurų su nacionaliniu įnašu).

7 klausimas. Komunikacijos veiklos planavimas.

EK pateikė planuojamos komunikacijos veiklos 2020 metams apžvalgą. Pristatė VN indėlių į komunikacijos veiklos kampanijas ir kitą veiklą.

Trends in turnout at EP elections

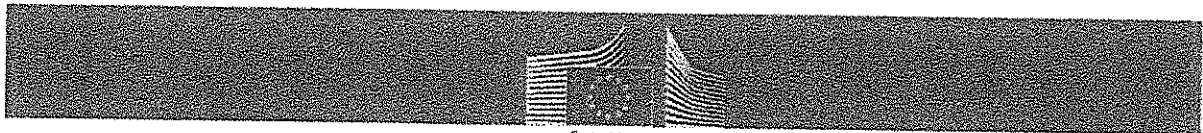
Data source: Members' Administration Unit EPRS | European Parliamentary Research Service

Pristatė kas buvo daroma, viešinio srityje, kokios buvo rengiamos viešinio akcijos ir kokie buvo organizuojami renginiai. Pasidžiaugė, kad vykusiuose Europos Parlamento (EP) rinkimuose tai buvo pirmas rinkėjų aktyvumo pakilimas nuo EP rinkimų pradžios, nes rinkėjų aktyvumas visada tik krito, ir didžiausias rinkėjų aktyvumas per paskutinius 20 metų

Komunikacijos veiklos planavimas 2020 metams: Informavimas-Palaikymas-Palengvinimas-Sustiprinimas. Komunikacijos veikla turėtų būti nukreipta į ES teikiamas paslaugas regionuose, orientuota į jaunimą, projektų indėlių, tausios aplinkos skatinimą ir t.t.

8 klausimas 2014-2020 metų tarpinio tikrinimo rezultatai.

EK priminė, kad Bendrųjų nuostatų reglamente teigiama, kad sanglaudos politikos parama neturėtų pakeisti valstybės narės viešųjų ar lygiaverčių struktūrinių išlaidų, bet turėtų būti kaip papildoma parama. Buvo pristatytas 2014-2017 m. laikotarpio vidurio papildomumo patikrinimas (kuris susijęs su 11 valstybių narių nacionaliniu lygiu ir trijų regioniniu lygiu) ir jo rezultatai, įskaitant tolesnius veiksmus ir esamą padėtį. Taigi beveik visos VN įvykdė papildomumą, t. y. jų metinės 2017 metų vidutinės išlaidos yra lygios arba didesnės už parengiamojoje programoje nustatytą išlaidų lygį. Kaip matyti iš lentelės to nepavyko padaryti Rumunijai, Bulgarijai ir Italijai.

European
Commission

The results

Mid-term verification of additionality - national level (public or equivalent structural expenditure as percentage of GDP)

Country	Public or equivalent structural expenditure as percentage of GDP					Public or equivalent structural expenditure as percentage of GDP					compliance Yes/no	
	2014	2015	2016	2017	2014-2017 average	2014	2015	2016	2017	2014-2017 average		
Bulgaria	5.70	5.10	4.60	4.30		4.88	5.00	6.20	2.90	2.10	4.63	No
Czech Republic	3.30	3.30	3.30	3.30		3.30	3.30	3.20	3.40	3.30	3.30	Yes
Estonia	4.30	4.10	3.50	3.60		3.88	5.10	5.30	4.70	5.60	5.18	Yes
Croatia	2.10	2.20	2.50	2.50		2.48	3.60	2.65	3.20	2.70	3.08	Yes
Hungary	4.30	3.80	2.50	2.60		3.33	5.20	6.70	3.10	4.40	4.85	Yes
Lithuania	3.50	3.40	3.10	3.10		3.28	3.50	3.60	2.80	3.20	3.20	Yes
Latvia	3.60	3.25	3.25	3.25		3.34	4.30	4.50	3.20	4.50	4.15	Yes
Poland	3.60	3.60	3.50	3.50		3.71	4.40	4.40	3.30	3.70	3.95	Yes
Portugal	1.80	1.70	1.70	1.60		1.70	2.00	2.20	1.80	1.80	1.88	Yes
Romania	4.80	4.80	5.10	5.80		5.63	4.40	5.10	3.50	2.80	3.98	No
Slovakia	1.80	2.10	2.10	2.10		1.95	3.70	6.20	3.20	3.20	4.68	Yes

Country	Public or equivalent structural expenditure as percentage of GDP					Public or equivalent structural expenditure as percentage of GDP					compliance Yes/no	
	2014	2015	2016	2017	2014-2017 average	2014	2015	2016	2017	2014-2017 average		
Bulgaria	5.70	5.10	4.60	4.30		4.88	5.00	6.60	2.60	3.20	4.18	No
Czech Republic	3.30	3.30	3.30	3.30		3.30	4.10	5.10	3.30	3.40	3.98	Yes
Estonia	4.30	4.10	3.50	3.60		3.88	5.00	5.20	4.80	5.40	5.03	Yes
Croatia	2.10	2.20	2.50	2.50		2.48	3.60	3.20	3.20	2.70	3.18	Yes
Hungary	4.30	3.80	2.50	2.60		3.33	5.30	6.60	3.10	4.60	4.83	Yes
Lithuania	3.50	3.40	3.10	3.10		3.28	3.60	3.70	3.00	3.20	3.35	Yes
Latvia	3.60	3.25	3.25	3.25		3.34	4.30	4.60	3.60	4.60	4.33	Yes
Poland	3.60	3.60	3.50	3.50		3.71	4.70	4.50	3.30	3.60	4.08	Yes
Portugal	1.80	1.70	1.70	1.60		1.70	2.00	2.20	1.80	1.80	1.88	Yes
Romania	4.80	4.80	5.10	5.80		5.63	4.40	5.30	3.60	2.60	3.98	No
Slovakia	1.80	2.10	2.10	2.10		1.95	4.00	6.30	3.20	3.20	4.18	Yes

Mid-term verification of additionality - regional level (public or equivalent structural expenditure as percentage of GDP)

Country	Public or equivalent structural expenditure as percentage of GDP				Public or equivalent structural expenditure as percentage of GDP				compliance Yes/no	
	2014	2015	2016	2014-2016 average	2017	2018	2019	2017-2019 average		
Cyprus (high developed region)	1.80	1.74	1.70		1.73	2.60	2.45	1.88	2.28	Yes
Greece (high developed region)	0.55	0.55	0.62		0.84	1.58	1.64	1.48	1.57	Yes
Italy (high developed region)	0.50	0.50	0.40		0.47	0.40	0.50	0.30	0.40	No

Kaip galimos priežastys nurodomas lėtas programos įgyvendinimas, didelę dalį dabartinio programavimo laikotarpio išlaidų sudaro valdžios sektoriaus bruto dalis pagrindinio kapitalo formavime. Pateikta ir atnaujinta analizė remiantis naujausiais (2019 m. balandžio mėn. pabaiga) duomenimis, tačiau ir čia pateikti duomenys rodo, kad Bulgarijai ir Rumunijai sunku laikytis užsibrėžtų reikalavimų. Bulgarijai numatyti reikalavimai yra labai dideli, Rumunijai beveik nepasiekiami, o Italija galbūt sugebės pasiekti numatytus reikalavimus. Su visomis šiomis šalimis EK pradėjusi diskusijas kaip galima būtų išieiti iš susidariusios padėties.

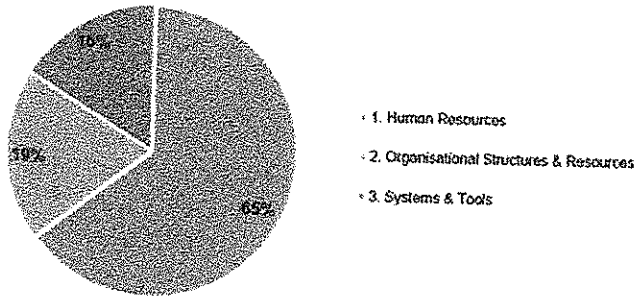
9 klausimas Techninės pagalbos (TP) panaudojimas stiprinant administracinius gebėjimus 2014–2020 m. laikotarpiu.

Komisija kartu su rangovu (Strathclyde universiteto Europos politikos tyrimų centru) pateikė tyrimą, susijusį su valstybių narių techninės pagalbos panaudojimu stiprinant administracinius gebėjimus 2014–2020 m. laikotarpiu išvadas. Tyrimo galutinė ataskaita bus paskelbta 2020 m. balandžio mėn. Buvo pristatytas tyrimas, kurio tikslas pateikti bendrą kiekybinę TP biudžetų visoje ES apžvalgą, valstybių narių grupėms ir TP išlaidų kategorijoms; pateikti išsamius kiekybinius ir kokybinius VP imties įvertinimus; įdomių gerosios patirties pavyzdžių, kurie galėtų būti įkvėpimo ir mokymosi šaltiniai.

Atlikus tyrimą paaiškėjo, kad didžioji dalis TP lėšų yra skiriama darbuotojų atlyginimas išmokėti.

DETAILED ANALYSIS OF SAMPLE

TA projects by thematic category, IC 121-3*

Note: 121: Preparation, implementation, monitoring and inspection; 122: Evaluation and Studies; 123: Information and Communication

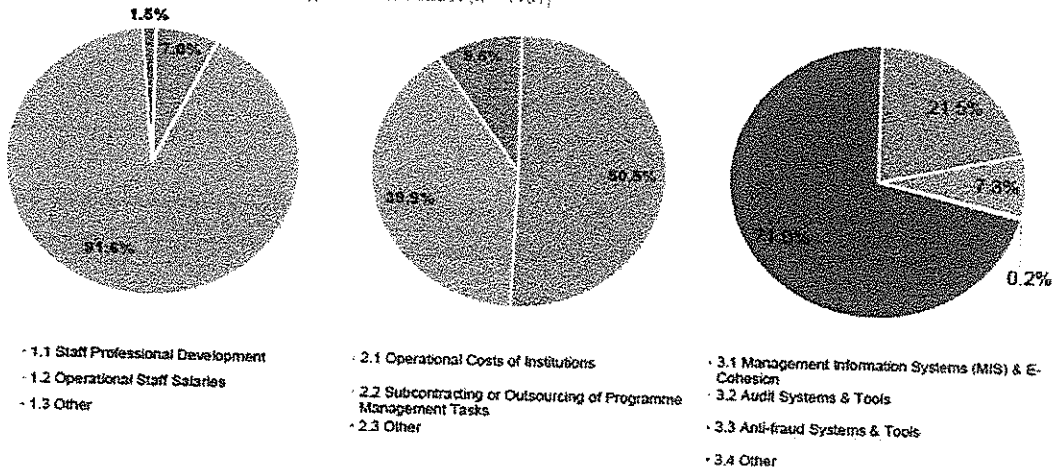
- 3.3 Kovos su sukčiavimo sistemos ir įrankiai
- 3.4 Kita

- 1. Žmogiškieji ištekliai
 - 1.1 Kvalifikacijos tobulinimas
 - 1.2 Personalo atlyginimai
 - 1.3 Kita
- 2. Organizaciniai struktūros ir ištekliai
 - 2.1 Įstaigų veiklos išlaidos
 - 2.2 VP valdymo užduočių subranga / užsakomosios paslaugos
 - 2.3 Kita
- 3. Sistemos ir įrankiai
 - 3.1 Valdymo informacinės sistemos
 - 3.2 Audito sistemos ir įrankiai

DETAILED ANALYSIS OF OP SAMPLE

TA allocations by expenditure type within each thematic category

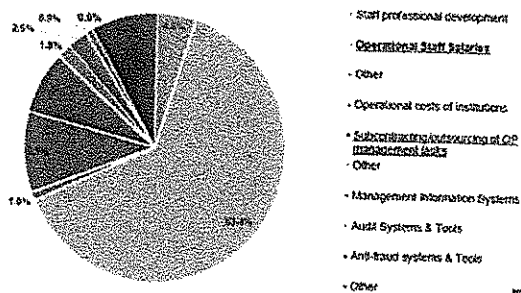
TA projects by expenditure type, IC 121 subset (n = 1101)

DETAILED ANALYSIS OF SAMPLE

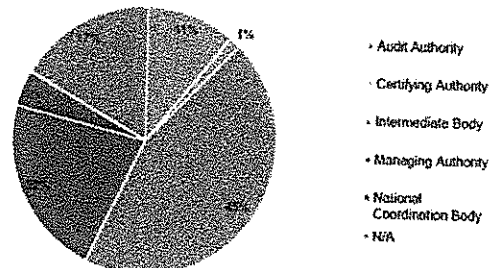
TA allocations by expenditure type (IC 121) - all thematic categories taken together

TA projects by expenditure type, IC 121 subset (n = 1101)

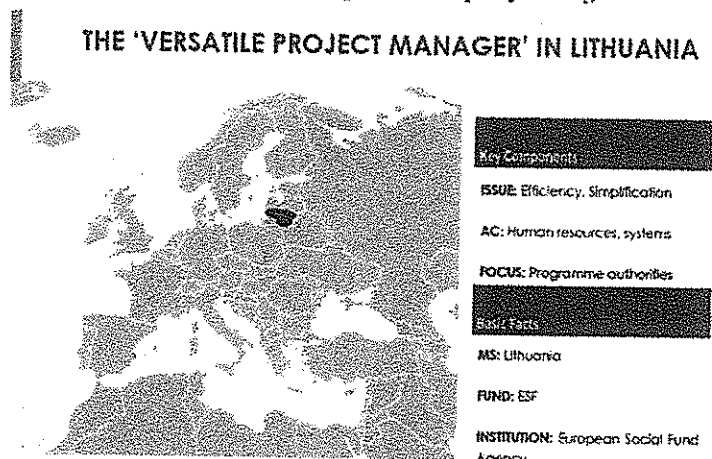

DETAILED ANALYSIS OF SAMPLE

Share of operational salary costs by type of institution

Buvo pristatyta 13 gerosios praktikos pavyzdžių, vienas iš jų buvo Lietuvos Europos socialinio fondo

agentūros projektas. Šis projektas buvo orientuotas į darbuotojų mokymą, kuomet techninės paramos lėšos buvo skirtos darbuotojų gebėjimams tobulinti, kuomet paskirtą projektą darbuotojas vertina nuo pradžių iki galo. Jie tapo ir projekto, ir mokėjimo prašymo ir viešųjų pirkimų vertintojais, taip pat projektų konsultantais, taip buvo sutrumpintas projektų vertinimo

laikas ir palengvinta našta tenkanti paramos gavėjams, kadangi reikėjo pateikti mažiau informacijos.

10 klausimas EBPO tyrimas „Regionų perėjimas prie pramonės“.

Komisija pateikė pagrindinius iššūkius, su kuriais susiduria regionai, pereidami prie pramonės. Tam, kad Europa taptų konkurencingesne ir novatoriškesne ekonomika reikia didelių pastangų (reikalingos inovacijos, investicijos, sektorių politika, reguliavimas ir apmokestinimas), turi būti tvirta ir stabili politikos kryptis, glaudus bendradarbiavimas su vietos regionais. Jau dabar reikia pradėti investuoti ir ruoštis pokyčiams, kurie ateina kartu su naujomis technologijomis. Europai reikalinga ateities vizija, kaip modernizuoti savo ekonomiką, įtraukiant skaitmeninimą, technologines ir socialines inovacijas, dekarbonizaciją ir žiedinę ekonomiką. Visą tyrimą galima rasti internete <https://www.oecd.org/innovation/regions-in-industrial-transition-c76ec2a1-en.htm>

11 klausimas Strateginis aplinkos vertinimas – išmoktos pamokos.

Komisija pristatė 2014–2020 m. laikotarpiu įgytą patirtį, susijusią su SPAV direktyvos taikymu ES bendrai finansuojamoms programoms. Buvo pristatyta poveikio aplinkai vertinimo procedūra, kam ir kada ji taikoma, kokios yra išimtys. Kokioms ES programoms greičiausiai bus taikoma SPAV. Pristatyta kuo remiantis EK įvertins ar SPAV buvo atliktas tinkamai. Būtinai konsultavimasis su aplinkos apsaugos institucijomis ir svarbu užtikrinti tinkamą visuomenės dalyvavimą. SPAV turėtų būti baigtas prieš VP galutinę versiją ir į ją turėtų būti įtrauktos gautos išvados. Gairės, rekomendacijos ir kita svarbi informacija.

<http://ec.europa.eu/environment/eia/home.htm>

<http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/SEA%20Guidance.pdf>

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/doc/sea_handbook_final_foreword.pdf

f

Vedėja

Jurgita Pugačiauskaitė-Butrimienė